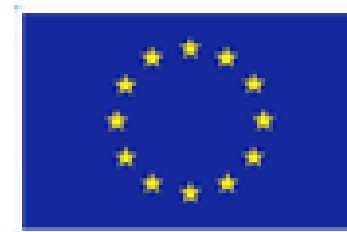

Оперативна програма "Околна среда 2007- 2013 г."
Проект "Теренни проучвания на разпространение на видове / оценка на
състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна – I фаза"
ИАОС

АКЦЕНТИ В МЕДИИТЕ

*Публикации в медиите свързани с тема
"Биоразнообразие"*

Март 2013 г.

**МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА**

Печатни и интернет базирани медии

Първите египетски лешояди се завърнаха край „Студен кладенец“

За опазването им е нужно да се обяви за защитена местността „Бойник планина“

Първите египетски лешояди бяха забелязани през март в ловното стопанство „Студен кладенец“ в едноименната защитена зона от мрежата **Натура 2000**. Египетските лешояди всяка година отлитат да зимуват в Африка и напролет се завръщат.

През последните десетилетия числеността на египетските лешояди рязко спадна и днес видът е световно застрашен. Благодарение на организираното от Българското дружество за защита на птиците (БДЗП) подхранване и активно опазване на вида днес Източните Родопи са едно от малкото места в Европа, където има стабилна популация от около 30 гнездящи двойки.

През 2008 г. Съюзът на ловците и риболовците в България, Българската фондация „Биоразнообразие“ и БДЗП предложиха **обявяването на защитена**

местността „Бойник планина“, която се намира на южните брегове на яз. „Студен кладенец“. По предложението обаче няма развитие. Екипът на „Новото тракийско злато“ настоява за неговото реализиране, заяви експертът по биоразнообразие в проекта Стефан Аврамов.

Египетският лешояд е много интересен за фотографи и любители на птици. В края на май 2013 г. „Новото тракийско злато“ планира специален фотопленер в „Студен кладенец“ за снимане на тези птици.

Над 50 птици от уязвимия вид качулат корморан са забелязани в района на Созопол

Качулати корморани вече гнездат по Южното Черноморие, съобщиха от Българското дружество за защита на птиците (БДЗП). За пръв път на юг от Бургас е документирано сигурно гнездене на качулат или както още го наричат среден корморан. Видът е включен в Червената Книга на България в категорията „Уязвим“.

Наблюдението е направено от специалистите в района на Община Созопол. По време на изследването са видени над 50 качулати корморана в полет към местата им за нощувка. Голяма част от наблюдаваните птици са млади, което означава че все още не се размножават, докато възрастните качулати корморани, в тяхното характерно брачно оперение, се събират по двойки и заемат скалните ниши за гнездене. Въпреки че само една птица е видяна в гнездото ѝ, от направените наблюдения може да се заключи, че броят на двойките подготвени за гнездене, е минимум десет. Голяма е вероятността те да се увеличат с напредването на размножителния сезон.

До момента единственото потвърдено гнездене на вида в България е известно от скалите край Калиакра и Тюленово на север от Варна. Там размерът на колонията гнездящи качулати корморани достига до около 160 двойки.

Качулатият корморан обитава европейските брегове на Атлантическия океан, крайбрежието на Средиземно и Черно море. Гнезди на колонии в скални ниши, по стръмни скалисти или пясъчливи брегове. Храни се предимно с дънни риби, които лови на дълбочина дори до 60 м.

Изследването на морските птици се прави от плавателен съд.

Наблюденията и анализите на събраните данни се осъществяват в рамките на международния проект „Подготовка за идентифициране на Орнитологично важни места (ОВМ) по южното Черноморско

крайбрежие“ с участието на организации от България, Румъния, Турция и Гърция. Сред основните цели на проекта са осъществяването на проучвания на ключови места за хранене и пребиваване на обикновения буревестник и средния корморан, както и на всички колонии на средния корморан в Турция и България. До края на проекта ще бъдат картирани и идентифицирани морски Орнитологично важни места около най-важните за тези видове колонии. Докато протичат проучванията от плавателния съд по проекта ще бъдат обучени няколко доброволци от съседните ни страни – Румъния и Турция, както и от България, не само в проучването на морските птици, но и в прилагането на методи за тяхното опазване.

Печатни и интернет базирани медии

В Смолян започва проект за кафявата мечка

В Смолян представят проект: „Устойчиво управление на вида кафява мечка и намаляване на причиняваните от нея щети върху селскостопанското имущество на територията на Регионалната инспекция по околна среда и води – Смолян“.

Проектът се финансира по приоритетна ос 3 на оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“. Общата стойност на проекта е 1 866 462,40 лв., от които 1 586 493,04 лв от Европейския фонд за регионално развитие и 279 969,36 лв – национално съфинансиране от държавния бюджет на Република България. Продължителността на изпълнение на проекта е 36 месеца до януари 2015 г.

Целта е да се опази популацията на кафявата мечка и нейните местообитания в Родопите и в същото време да се осигури хармонично съжителство на този вид с местното население.

Пролетта разбуди и мечката, най-големият хищник в нашите гори. България е сред малкото страни, където мечките все още бродят свободно из планините.

Предполага се, че общият им брой е над петстотин екземпляра. Но съжителството с тях не минава без проблеми за планинците. Смята се, че мечките излизат от зимен сън на Благовещение (Благовец) през март. Тогава те са изгубили около петдесет процента от теглото си, апетитът им е силно изострен и бързат да натрупат запаси. Затова природозащитниците предупреждават хората, живеещи в планините, да бъдат много по-внимателни през този период. Най-чувствителен е районът на Смолян в Родопите, където селищата на хората стигат доста високо в планината. От десетина година насам набезите на мечки над пчелини и стада там са често явление. Не липсваха нападения над хора, включително и един смъртен случай.

За предотвратяване на неприятни срещи Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и група природозащитни организации провеждат от няколко години срещи с местното население за разясняване на това какви правила трябва да се спазват за безконфликтно съжителство с мечката популация. Сред предписаните мерки е обезопасяването на стадата и пчелините чрез ограждане с „електрически пастири“, безплатно предоставяни на стопаните, развъждане на традиционните каракачански овчарски кучета, използване на затворени улични кофи за боклук и т.н. Със средства на МОСВ през настоящата година се предвижда залесяване с минимум 30 000 дървета и храсти с горски плодове, които да започнат да плододат максимално бързо в рисковите за нападения райони на Родопите. А също и създаване на петстотин дивечови ниви. Мечката е хищник по природа, вегетарианец по предпочитание и всеядна по необходимост, казва Александър Дуцов от Сдружение за дивата природа „Балкани“. Около 75 на сто от храната ѝ е растителна – узрели горски плодове – ягоди, малини, боровинки, сливи, буков жълъд, ядки, семена, гъби, корени, сладка папрат, царевица и дори трева. През пролетта, когато възстановява теглото си, мечката набляга обаче на „месно“ меню – насекоми и техните ларви – основно мравки и пчели, охлюви, червеи, риба, жаби, дребни гризачи, птици и яйца. Точно за създаването на такива дивечови ниви става дума – с дребни гризачи, земноводни и насекоми. Всяка достъпна храна е добра за мечките, а човешките правила и закони са им непонятни, предупреждават специалистите. Затова трябва да се избягва отглеждането на домашни животни и кошери в териториите на кафявата мечка или да се вземат необходимите предпазни мерки.

При заплаха мечката не напада веднага, а първо гледа да сплаши противника – бие с лапи земята или кърши храсти и клони. После се изправя на задните си крайници, за да изглежда по-голяма и замахва с предните, като сумти и издава дрезгави крясъци. Ако и това не помогне, надава оглушителен рев, показва всичките си зъби и щрака с челюсти. Изправената мечка никога не напада, така тя изразява любопитство, изследва обстановката и обикновено накрая побягва. Народът обаче е казал „Бай, бабо, да не те срещне мечка“. И още – „Който го е страх от мечки, да не ходи в гората“. И това май си остава най-добрата стратегия за „мирно съжителство“...

Печатни и интернет базирани медии

Любопитни щрихи от живота на природозащитниците

Автор: [Мария Димитрова-Пишо](#)

Настъпването на пролетта е вдъхновяващо и радостно събитие за всички нас. Природозащитниците са сред тези, които я очакват с най-трепетно вълнение, защото тя бурно разбужда природата, носи нов живот... Това е сезонът на цъфтежа, гнезденето, новите раждания – проявления на природата, които винаги са твърде любопитни за наблюдение. Особено когато става дума за редки видове растения и животни. Точно те са обект на засилено внимание от страна на природозащитниците през този сезон. А първите добри новини заваляха още през февруари и март.

Членовете на Българското дружество за защита на природата (БДЗП) наблюдаваха тази година рекорден брой белоглави лешояди по поречието на река Арда, Източните Родопи. В средата на февруари там бяха регистрирани 67 гнездящи двойки, със седем повече от миналата година. А близо петдесет от тях бяха започнали вече мътенето. БДЗП смята спасяването на гнездовата популация на белоглавия лешояд в България за един от големите си успехи. Защото в края на 80-те години на миналия век размножаващите се двойки са били едва тринадесет. Днес колонията от белоглави лешояди в района на Маджарово, Източните Родопи, за която БДЗП се грижи над две десетилетия, е една от най-многобройните на Балканите.

Приятни изживявания имаха природозащитниците от БДЗП и по южното ни Черноморие. Те установиха, че качулати корморани вече гнездят не само по северния ни морски бряг, а и на юг от Бургас. Тази пролет там за първи път бе документирано гнездене на качулат корморан, който е в раздел „застрашени“ в Червената книга на България. По време на изследването са видени над петдесет от тези морски птици в полет към местата им за нощувка. Голяма част от тях са млади, което означава, че все още не се размножават. Любопитна гледка са и възрастните качулати корморани с тяхното характерно брачно оперение, които се събират по двойки и заемат скалните ниши за гнездене. *Видяхме и заснехме само една птица в гнездото й – разказва Владимир Младенов, участник в проучванията. – От направените наблюдения обаче оценяваме броя на двойките подготвени за гнездене на минимум десет. Голяма е вероятността те да се увеличат с напредването на размножителния сезон. До момента единственото потвърдено гнездене на вида в България е в скалите край Калиакра и Тюленово, на север от Варна. Там колонията качулати корморани достига до около 160 двойки.*

Печатни и интернет базирани медии

МОСВ отговоря на зеления списък с очаквания: Казусът "Пирин" ще е номер едно в дневния ред на обществения съвет

Още преди да стане известен изборът за нов министър на околната среда и водите, "Дневник" публикува To-do-list какво очакват от него няколко личности и организации, които работят ефективно за защита на природата в България – сред тях Международната природозащитна организация WWF, Тома Белев от името на Асоциацията на парковете в България, Стойчо Стойчев, директор по природозащитата в Българското дружество за защита на птиците.

През служебния мандат продължава подготовката за обявяването на зоните по местообитанията от "Натура 2000". Технологичните действия и процедури за издаване на заповед за обявяване на една защитена зона отнемат повече от 2 месеца. Обективно за краткото време на този мандат е непостижимо да се издадат 20 заповеди за посочените зони. Реално осъществимо е **да се ускори техническата работа по** подготовката на проекти на заповеди, това би подпомогнало и ускорило процеса по издаването им. Относно налагането с тези заповеди на забрана за ново строителство в 2-километровата ивица от морския бряг може да се изтъкнат следните обстоятелства:

Идеите за налагане на тотални забрани възникнаха основно заради случаите, засягащи пясъчни дюни, т.е. поради реална опасност от унищожаване на наистина уникални, редки и невъзстановими местообитания, предмет на опазване в зони по местообитанията. С изменението на Закона за устройство на черноморското крайбрежие, току-що публикувано в Държавен вестник, **е въведена забрана за строителството в имоти**, в които има дюни в 2-километровата ивица, независимо дали са в границите на защитени зони или не, като забраната важи дори и за дюни в населените места. Становището на МОСВ е, че въвеждането на тотална забрана в зоните - дори и върху местообитания, които не са предмет на опазване, **няма да доведе до по-добро решаване на проблема**. Директивата за местообитанията не изисква въвеждането на забрани за строителство, още по-малко тотална забрана, а изисква инвестиционните предложения и планове, които могат да окажат значително отрицателно въздействие, да се подлагат на оценки, тоест исканата забрана обезсмисля философията на директивата и респективно на националното законодателство за една немалка част от Черноморието. Основните заключения в нашия анализ са две:

- за налагане на забрана за строителство върху обширни територии със смесена собственост е необходимо да бъде постигнат консенсус на всички заинтересовани и засегнати страни, дали такава мярка е необходима
- мащабността на въздействие на подобна мярка изисква налагането ѝ чрез консенсусна политическа воля, и то на базата на всестрани

казусът "Пирин" ще бъде номер едно в дневния ред

на Обществения консултативен съвет към МОСВ. В тази рамка първо трябва да бъде проведен конструктивен дебат между спорещите страни. Преди дебатът да се е състоял, министерството няма намерения да провежда процедура за внасяне в Министерския съвет на решението на Висшия експертен екологичен съвет от февруари (бел. ред. - с което се даде зелена светлина за промяна в плана за управление на националния парк и за строителство на нови ски съоръжения). Министър Юлиан Попов в момента провежда бързи консултации за сформирването на съвета и определяне на правилата за работата му.

Препоръките са били проучени от експертите в МОСВ, съобщават от пресцентъра на ведомството. Ето и техните заключения за осъществимите стъпки, които министерството може да изпълни в рамките на служебния мандат на министър Юлиан Попов, изпратени от пресцентъра на ведомството:

1. **Трябва да прекрати процедурата за промяна на Плана за управление на Национален парк "Пирин" и веднага да направи публични правните анализи за прилагането на концесионния договор и плана за управление за периода 2001 - 2012 г., с което да се намали общественото напрежение около управлението на националния парк.**

2. **Министерството на околната среда и водите да издаде заповедите за обявяване на 20-те защитени зони по местообитанията от европейската екологична мрежа "Натура 2000" в района на Черно море.** Това са "Езеро Дуранкулак", "Езеро Шабла-Езерец", "Комплекс Калиакра", "Долината на река Батова", "Златни пясъци", "Галата", "Камчия", "Плаж Шкорпиловци", "Емине-Иракли", "Ахелой-Равда-Несебър", "Поморие", "Атанасовско езеро", "Бургаско езеро", "Мандра-Пода", "Залив Ченгене скеле", "Плаж Градина-Златна рибка", "Острови Св. Иван и Св. Петър", "Ропотамо", "Караагач", "Странджа". **Заповедите трябва да включват категорична забрана на ново строителство в териториите, попадащи в ивицата с широчина 2 км от границата на морския бряг или на морските плажове, с изключение на обществена инфраструктура, преместваеми обекти и строителство в урбанизираните територии на населените места, определени към 1 януари 2008 г.**

3. **Трябва да осигури пълна прозрачност на проектите за удължаване на Дунав, замислени с цел подобряване на корабоплаването, тъй като те могат да доведат до необратими последици не само за дивата природа, но и за живота на хората край реката.** Инвестиционното предложение "Техническа помощ за подобряване на условията за корабоплаване в общия българско-румънски участък на р. Дунав и съпътстващите проучвания" е с възложител Министерството на транспорта на Румъния и партньор от българска страна Агенцията за проучване и поддържане на река Дунав (АППД). През април 2012 г. са внесени доклади по Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и Оценка на съответствие (ОС) със зоните от "Натура 2000", които са върнати през май 2012 г. за преработване. Съгласно предварителния график, предоставен на МРРБ, се очаква преработените доклади по ОВОС и ОС да се представят **средата на 2014 г.** Все още в МОСВ няма внесени материали, които да се предоставят на обществен достъп.

- **Трябва да се преустанови добивът на дървесина в природните паркове като Витоша и Странджа.** Икономическият ефект от него не е голям, но влиянието върху състоянието на защитената природа е значително, унищожават се и алеите за туристите. МОСВ извежда четири експертни съображения, поради които **приема** това искане:
  - Ползването на горите в тези паркове, които са и зони по "Натура", е напълно съвместимо с режимите, т.е. такава необходимост не произтича от европейското или националното законодателство.
  - Режимите за стопанисване и ползване на горите в зоните по "Натура" са одобрени от Изпълнителната агенция по горите след положително становище на Националния съвет по биоразнообразие към МОСВ и са задължителни за спазване. Те са консенсусно приети, включително и от страна на природозащитните организации.
  - Горскостопанските планове и програми за ползването на горите в парковете се подлагат на процедури по Оценка за съвместимост и се съгласуват само когато се установи, че предвижданията отговарят на приетите режими за ползване на горите, т.е. контролният механизъм е налице и се прилага.
  - За Странджа икономическият ефект от ползването на горите не може да се определи като незначителен - спирането на дърводобива би означавало спиране на работата на пет държавни горски стопанства и на ползването в общински и частни гори. Спирането на сечите на Витоша освен икономическите загуби ще задълбочи проблема с корояда извън резервата "Бистришко бранище". Независимо от тези съображения приемаме, че след като е поставен, въпросът **подлежи на обсъждане** и може да влезе в дневния ред на обществения съвет.

5. Правилниците, утвърждавани от министъра на околната среда и водите за дейността на Висшия експертен екологичен съвет и Националният съвет по биологично разнообразие (НСБР), да бъдат преработени така, че да включват в съставите си квоти от научните среди (БАН и университетите) и гражданските организации.

МОСВ вече промени правилниците

за дейността на Висшия експертен екологичен съвет (ВЕЕС) и другите специализирани експертни съвети с цел неправителствените организации и академичните среди да бъдат по-ефективни и конструктивни в тяхното застъпничество за обществения интерес.

Министър Юлиан Попов назначи нов председател на ВЕЕС - Бойко Малинов, директор на дирекция "Превантивна дейност". В работата на съвета ще се търси непредубедено балансът между инвестиционната активност на бизнеса и опазването на българската природа.

6. Да създаде консултативни съвети по политиката за управление на компонентите за околната среда. Има ги като задължение в чл. 12, ал. 1. т. 2 на Закона за опазване на околната среда. Могат да бъдат активизирани, за да работят върху необходимите промени в бъдещото законодателство, както и поприоритетите за финансиране в бъдещия финансов период.

Правилата за устройството и дейността на обществения съвет към МОСВ са публикувани на сайта за консултации със заинтересованите страни

и до дни предстои учредяването му.

В рамките на мандата съветът ще обсъди важните въпроси от гледна точка на обществените очаквания, включително политиките за управление.

7. Да се приеме методиката за оценка на кумулативното въздействие върху защитените зони.

Такава методика **няма разработена**. Въпросът е доста сложен и неслучайно и в другите държави няма такива методики. МОСВ оценява експертната на неправителствените природозащитни организации и факта, че обществото се нуждае от нея. Ако неправителствени експерти се заемат с разработването на такава методика след съвместни консултации в рамките на мандата, това би било значим принос и конструктивна крачка напред в съвместната ни работа.

8. Да се довърши развитието на мрежата "Натура 2000" с изпълнение на препоръките от биогеографските семинари на Европейската комисия за Черноморския биогеографски район и Алпийския биогеографски район. Има разработка за морските зони, финансирана от министерството на екологията и приета от НСБР - трябва да се внесе за гласуване в Министерския съвет заедно с една зона за главоча и мечката в Алпийския регион и да се финализира най-после тази част от присъединяването ни.

В рамките на мандата е възможно:

– да се внесе в Министерския съвет решение за приемане на списък със зоните по "Натура" в акваторията на Черно море, приети на Национален съвет за биологично разнообразие.

– да се подготвят варианти на граници на защитена зона "Рила-буфер", които да се обсъдят в обществения съвет с цел постигане на консенсус между всички заинтересовани.

9. Да се приемат планове за управление на защитени територии – има вече готови за "Сините камъни" и "Странджа". Необходимо е да се разгледат и приемат от ВЕЕС и след това – в МС. Планът за управление (ПУ) на "Сините камъни" е разглеждан от ВЕЕС през 2008 г. и бележките на съвета са отразени, но не е придвижена процедурата за внасяне в МС. През този период възникна необходимост от актуализация на текстовете на плана поради промени в нормативната уредба. По принцип е възможно Планът за управление на "Сините камъни" да се внесе в МС през служебния мандат, ако някоя от експертните граждански организации се ангажира да извърши необходимата актуализация най-късно до средата на април т.г. За ПУ на "Странджа" е проведен ВЕЕС през ноември 2010 г., като решението е планът да се върне за преработване. Българска фондация за биоразнообразие пое ангажимента за преработката му, но до момента в МОСВ не е внесен преработен проект на документа. Възможното действие в рамките на този мандат е ПУ на "Странджа" да бъде разгледан от ВЕЕС, ако фондацията

внесе проектодокумента в МОСВ не по-късно от края на март (бел. ред. - отговорите на МОСВ бяха изпратени в редакцията на "Дневник" на 3 април). По него се очакват разнопосочни становища - общините Царево и Малко Търново излагат напълно различни виждания за развитие на районите в парка.

10. Развитие на системата от защитени територии с две-три защитени местности. Има достатъчно готови документи за защитени територии в държавни имоти, за да се проведат комисии и да стигне до заповед в рамките на 100 дни. От началото на 2013 г. са обявени 20 нови защитени територии с обща площ 247.6 ха, с което мрежата от защитени територии в страната достигна 584 124 хектара.

В момента МОСВ процедира още **25 предложения** за обявяване на нови защитени територии, които са на различен етап от процедурата по Закона за защитените територии. В рамките на мандата е възможно да се финализират 7 от тях, тоест да се обявят **7 нови защитени територии**

от категорията "защитена местност".

11. Приемане на няколко плана за управление на защитени зони, които са разработени и чакат приемане.

В МОСВ няма внесени и чакащи за приемане планове за управление на защитени зони.

12. Позиция по исканията за нови писти на Витоша.

С решение от 2009 г. на министъра на околната среда и водите **отменено** становището по Екологична оценка на директора на РИОСВ - София, за съгласуване на Специализиран подробен устройствен план (СПУП) на туристическа и ски зона "Алеко", с възложител "Витоша ски" АД. Посоченото решение е обжалвано от "Витоша ски" АД пред Върховния административен съд (ВАС). В изпълнение на решение на ВАС – петчленен състав, е повторно постановено решение на министъра на околната среда и водите от 2011 г., с което се отменя становището по Екологична оценка на директора на РИОСВ - София. То е **влязъл в сила акт**, който подлежи на изпълнение.

13. Малкият брой защитени територии по Закона за защитените територии - почти два пъти под средното за Европа.

Защитените територии са над 940 броя и заедно със зоните по "Натура" покриват над 35% от територията на страната. Отдавна в международен план вече не се пледира за увеличаване на защитените територии, а за предприемане от страните на мерки за подобряване на управлението и финансирането им.

14. Нуждата от планове за управление на защитените зони от "Натура 2000".

Разработването на планове за управление на защитени зони не е задължително изискване както по Директива за местообитанията, така и по Закона за биологичното разнообразие. В процеса на разработване на Националната приоритетна рамка за действие по "Натура 2000" ще бъде проучен опитът на други страни - членки на ЕК, по отношение на механизмите на управление на защитените зони и ще бъде предложен модел на управление, който да е в съответствие с националните специфики, включително и за необходимостта от планове за управление.

15. Издаване на заповеди за обявяване на зони по Директивата за местообитанията.

За България съгласно Директивата за местообитанията срокът за издаване на заповедите за обявяване на зоните изтича **в края на 2014 г.** След приемане на резултатите от проекта "Картиране на местообитанията", финансиран по ОПОС, ще започне **етапно подготовката и издаването на заповедите**. Важно е да се проведе диалог със заинтересованите страни за необходимостта и обхвата на забраните, които да се включват в тези заповеди. В рамките на мандата работата ще продължи с ускорени темпове.

16. Ограничаването на лова в района, обитаван от световно застрашената червеногуша гъска – Шабла и Дуранкулак.

Въпросът е обсъждан и за момента **няма консенсус** нито по отношение на необходимостта от такава забрана, нито по отношение на територията, върху която да се наложи забраната. Очевидно обсъжданията трябва да продължат.

